

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада—Радамі!

Газета Верховної Ради Української РСР

◆ № 156 ◆ Середа, 14 серпня 1991 року ◆

Ціна 10 коп

МИ У РОЛІ ІОАНТИ

Щороку один мільйон українських жінок дитородного віку робить аборт. В середньому кожен учень республіки за десять літ перебування в школі втрічі погіршує здоров'я. На Україні найвища з-поміж усіх республік Союзу смертність. Ці та інші дані навила провідний український медик Зореслава Шкіряк-Нижник у виступі перед учасниками міжнародного круїзу Миру по Дніпру (28 липня — 7 серпня). Але ось що вразило: під час отаких виступів декотрі радянські слухачі обурено хрюскали дверима. Моє дядько, батьківщину ганьбите, сміття з хати виносите...

(Закінчення на 9-й сторінці)

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО

У ЧОРА в прес-центрі МЗС УРСР відбувся брифінг, під час якого журналісти були поінформовано про підсумки візиту на Україну міністра закордонних справ Угорської Республіки Г. Есенскі та щодо інших питань. Докладний звіт читайте в наступних номерах.

3 МЕТОЮ недопущення врат зброєю Кабінет міністрів УРСР дозволив Держзінспроаду республіки приймає в державні ресурси, як винагох, з урону 1991 року пшеницю, жіння, оєс, горох та інші культури з наявністю пророслих зерен до 15 процентів з оплатою на діючих умовах, а понад 15 процентів — із знижкою у розмірі 20 процентів закупівельної ціни, крім устаткування зникло на інших показниках якості.

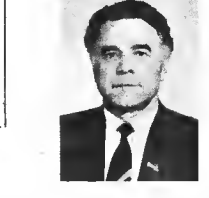
ДЕЛЕГАЦІЯ Міністерства закордонних справ СРСР на чолі з послом для особливих доручень Миколою Козиревим завершила доведені переговори з пакистанськими офіційними особами. Головною метою візиту радянських представників в Ісламбад був пошук шляхів врегулювання афганської кризи, що затяглась. З ініціативи делегації МЗС СРСР було порушено питання про достовірності радянських військовослужбовців, які перебувають у полоні в Афганістані. Пакистанська сторона на найближчому рівні заповнила в готовності подати будь-яку допомогу в їх розшуку. Відомо, що відомо радянської делегації було доведено, що на пакистанській території немає жодного полоненого.

Минуло більш ніж ліроку, як прийнятий Закон «Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування». При нашому вкрай попітнованому світі — це час більш ніж чималий, щоб простежити, як він діє в реальному житті, у чому його слабкості і сили.

Редакція розпочинає друкувати рад матеріалів.

що стосуються життя Рад і впливу на нього цього Закону. Ми буні б рад, яби працiвники усіх рівнів радянських органів, широкий загаль читачів тем виконання щодо порушень проблем, поділивши б думками, як нам удосконалили роботу Рад і що треба зробити, аби прийнятий Закон запрацював на повну силу.

Новицький Євген Антонович, народився в 1932 році, українським членом МПРС, Закарпатської автономної радянської республіки, членом педагогічного Інституту ім. В. Стефаника, членом історії.

Місцевий депутат від Республіки незалежності України, член Комісії Верховної Ради України з питань місцевої діяльності. Рад народних депутатів, розвитку місцевого самоврядування.

МІСЦЕВА ВЛАДА: БАЖАННЯ РЕАЛЬНО

І. ВІЗЬМОСЬ РАЗОМ ЗА ВОЗА

Поділитися своїми думками на сторінках цієї газети, мені не сподобалися численні думки, які надходять до Верховної Ради України та її комісії, гострі дискусії на сесіях Рад народних депутатів, на сесіях народних радянського активу в областях, Київському інституті дільничості і соціального управління у Львові з приводу прийнятого Закону «Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування». У першому етапі після прийняття Закону дискусії велися переважно навколо його змісту, його сильних і слабких місць, тобто голівка увага зосереджувалася на його реалізації.

Інтерес до Закону, дискусії навколо нього природні. Адже він торкається інтересів усіх громадян України, його чекали не тільки влада, але й громадяни. Рад 300 тисяч депутатів, в практично всіх республіках.

Мета Закону, якщо говорити про нього, зводиться до того, щоб місцеві Ради збудували навістрі реально, а не декларативно владу, ісправили її сталі недоліки, дали їй форму на своїй території. І хоч би як його не оцінювали, хоч би як не критикували (як підставили під удар, перше, це, нібито, закон не значний крок вперед у порівнянні з усіма попередніми законами про місцеві Ради, крок до їх справжнього поновлення, це крок вперед до утвердження України як суверенної держави.

Зрозуміло, Закон зустрівся на об'єктах перехідного періоду, і після прийняття нової Конституції України (а це може бути не дуже довго) він, природно, зазнає суттєвих змін. Тоді і буде можливість: для врахування зауважень і пропозицій, без чого неможливо в Верховній Раді. Вносити як на чергових сесіях зміни: доповнення до Закону по ходу надходження пропозицій, які категорично на цьому, наприклад, просто неможливо та й навіряд чи розумно. Хоча в Законі ми повинні сприймати, таким, який він є. Так робиться в усіх чужоземних країнах.

З дня прийняття Закону минуло Закон, ніж ліроку. Отже, час достатньо, щоб проаналізувати, що зроблено, а що не зроблено для його виконання і що потрібно зробити, щоб Закон працював на повну силу. Саме так це завдання ставили перед собою Комісії у питанніх діяльності Рад народних депутатів, розвитку місцевого самоврядування і Відділ радянського будівництва Секретаріату Верховної Ради УРСР, аналізуючи необхідне в Радах десяти обласних республік і Києва як столиці України.

Що показав аналіз виконання? В республіці практично до завершення роботи щодо приведення структури Рад до відповідності з Конституцією, пожедно посади тоді Рад та голів виконавчих комітетів. Цим покладають край, так як в Україні Рад і поста- вляють, це не надруковано, до безладу, безладно-

ні роботи, з'ясування стосунків між двома керівниками.

З урахуванням положень Закону розпочалася робота щодо визначення об'єктів комунальної власності різних територіальних рівнів. Формування складу місцевого господарства і бюджету. У вирішенні питань місцевого життя в багатьох містах формують і почали діяти органи територіального громадського самоврядування. Практику їх функціонування, до речі, ми вичинили недовідно в Подільському районі Києва. Наразі, терміно, що досвід цієї роботи тут впроваджується, щоб прийняти Закону про місцеві Ради. В районі створено шість територіальних комітетів місцевого самоврядування. Багато міських депутатів, кваліфікованих спеціалістів, добре обізнаних із соціально-економічними проблемами району, зводяться.

Спиралося на Закон, місцеві Ради республік у складних економічних і соціально-економічних умовах переходу до ринку ведуть пошуки нових форм господарювання, розширюють функції, розширюють, виступають ініціаторами нових економічних зв'язків.

І все ж місцеві Ради поки що не справляються зі своїми обов'язками, внаслідок чого в цьому не тільки їх. Як відомо, постановою Верховної Ради, внаслідок введення в дію Закону Української РСР «Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування», міністри республік було доручено до 1 квітня цього року визначити порядок передачі земельної власності, передбаченої до складу комунальної власності. Однак це важливе, можна сказати, стримане питання, до цього часу не вирішено. Мініфи республік досі не розробили нормативів бюджетної забезпеченості на одного жителя, що має бути покладено в основу формування місцевих бюджетів, хоч усі створили такі комісії.

Ми запросили на засідання Комісії представників Кабінету міністрів, керівників Держкомзаконів, Міністерства внутрішніх справ, Міністерства внутрішніх справ республік і поцікавилися, як вони організують виконання доручень Верховної Ради щодо введення в дію Закону про Ради. Ти замість розповіді про конструктивну роботу в цьому питанні, починаючи з Рад і поста- вляють невідповідні різні причини, виправдання, що нашіке як безвідповідальності, так і неможливості переконати членів комісії, що деїні положення Закону, створили виконання їх в дію. Якби це було інакше, то було б попитання. Але тут виникає запитання: чому ж вони мовчали і з усім пожедно-жувалися тоді, коли прийня- лися Закон про Ради і поста- нова про введення його в дію і чому не виконалися такі аржументи тоді? А тепер, коли треба діяти, давати про- стір для роботи Рад, ста-

ляться різні бюрократичні розкати.

У той же час відсутність необхідних механізмів не дозволяє місцевим Радам формувати своє місцеве господарство і комунальну власність, розширювати форму реалізації їх економічних і лі- сових можливостей. У відно- шенні до Верховної Ради Української РСР, Союзної Радянської Рад народних депутатів Дрогобицького району, що на Львівщині, Я. П. Бо- лонієв пише: «Слідом за ра- дим досі не надано наймен- ших можливостей для реаль- ного вирішення проблем се- ля, розвитку сільського ме- жового формування місцевого бюджету у відповідності з прийнятим Законом. Отже, шми прийнятий рішення».

Не працюють місцеві механізми формування місцевого бюджету у відповідності з прийнятим Законом. Отже, шми прийнятий рішення».

Не працюють місцеві механізми формування місцевого бюджету у відповідності з прийнятим Законом. Отже, шми прийнятий рішення».

роздержавлення, приватизація породжують несприятливі ситуації, висувають потребу створення нових структур управління цими процесами. Але незаперечно й інше — з виконанням нових завдань місцевої влади, згідно з прийнятим Законом, стають зайвими і відповідні структури, які ними займалися раніше. А ось тут справляються важко. Попередні структури, які працювали, продовжують функціо- нувати під старим бою змі- неними вивисками, не тільки не вирішують належним чи- ном питання союгення, а часто часто навіть гальмують справу. При цьому не- редко виникає конфлікт між місцевими органами респу- бліканської структури намага- ться мати відповідні служ- би, тан бля мовчати «під ковчежем», об'єкти вимагають. Тому шляхом скорочення управлінського апарату на всіх рівнях до розумних меж, підвищення ефективності його роботи, сьогодні повинні зайняти одне з провідних місць у роботі.

Отже, деякі принципи положення Закону про Ради працюють не на повну силу, чому ж так? Чому? Стали черговими дисциплінами. І по- добно дола не тільки цього, а в багатьох інших законах. І тому важко це підвести, з тим, що такої несповоди до законів, такою ігнорування їх, як у нас, майбут, немає жодної країни. І це повстає не тільки тим, що деякі закони недосконалі, що вони не підобудовані певним чином, не враховані певні соціальні групи населення, скільки тим, що ми загалом не навчилися поводити з законами, з нормами, з хронічною хворобою «правовий нігілізм». В усьому цьому дається знання таке «завишло» явище мінусу ре- рація, як підміна правозовних «телебаченням правом», відсутність у людей, за ви- сокою юристів, почуття за- кономовності, правової культури. До того ж деякі закони мають суперечливий характер, це привели в якійсь правді, а в інших де- кларативні про державний суве- ренітет України, економічної самостійності республік.

На перешкоді реалізації законів, це не тільки несправильне розуміння поняття суверені- тету, прагнення окремих Рад народних депутатів на- ставити свій шлях, на свою верховенство щодо актів ор- ганів вищої держави, а то й просто нормотворче сва- бою, тобто, не виконання за- коноподобних актів. Рад вищою чи нижнього рів- ня — це вже не моя тур- бована. Керівники деяких Рад не виконують своїх функцій, як можливість не рахуватися із законами і рішеннями ви- ших органів влади. В мину- лому році цією роллю рес- публіки зустріли чинному з- кономодстав місцеві Ради та їх виконавчі комітети прий- мали 1682 рішення, на які було введено 1639 пропози- цій подання прокуратури. Не

но між Радами різних рів- нів немає взаєморозуміння. До знаменного слід додати і таке. Реальність, житте- ладність законів виявляється не оразу після їх при- няття, а через деякий час, можливо, через рік — два. Твня особливості акцій, і це потрібно враховувати.

Відомо, що Верховна Рада, крім законодавчої, повинна на виконувати і контрольну функцію. В Конституції Української РСР (ст. 113) за- писано: «Верховна Рада Української РСР здійснює кон- троль за діяльністю всіх під- звітних їй державних орга- нів». Не в порядку значить, а з міркувань збалансу- ванню справу вважало, що ніякий український парламент а цією важливою функцією справляється не справляю- чим. На пленарних засідан- нях і в комісіях ми дуже рідко чуємо слова «кон- троль». Вони чомусь навіть стали не популярними, а дехто сприй- має їх як посягання на де- монстрацію і свободу.

У минулому році Верховна Рада ліквідувала Комітет на- родного контролю республік. Тоді ж було доручено Комі- сії у питанніх законодавст- ва законності підготувати пропозиції щодо створення контрольного структури в си- стемі Верховної Ради — чи то Контрольний палати, чи то являється іншого органу. Од- нак досі питання не виріше- но, перебуває у підвішеному стані.

У нас дуже мало прикла- дів, коли б парламент або його підрозділи взяли під кон- троль реалізацію законів, я- вляючи спеціально ці інститу- ці в області і районах респу- бліки з відвідом на місця, за- слухували б на пленарних за- сіданнях інформації і пови- щили б рівень виконання рес- публіки. Проблема кон- троллю, організації здійснення актів, це стосується одно- ю в роботі комісії Верхов- ної Ради. Вони мають реалі- зувати свої контрольні функ- ції, та й діяльність їх не ви- рахована моніторингом за- кономовних нормами.

Не буди оригінальним, ко- ли сказати: потрібно серйозно зайнятися питанням респу- бліканської діяльності. Верхов- ної Ради та вищого виконаво- го органу республік — На- лому рад, цілому ряді рес- публіки зустріли чинному з- кономодстав місцеві Ради та їх виконавчі комітети прий- мали 1682 рішення, на які було введено 1639 пропози- цій подання прокуратури. Не

Євген НОВИЦЬКИЙ

PAID UP

А ХОЧЕТЬСЯ?

скора —
для того, аби

яку до мо-
татама Іва-
сталося свят-
запорозь-
за задумом
Українського
походу
шахами», вла-
з кілько-
на чолі з
УРСР
ским.
Дніпро-
обликовому
трохи пос-
ятний знак
спо-
уснальниці
козачий ме-
шенс, вва-
поки досить.
провести які
стах та селах
рошення вели-
гостей, відкла-
час.

гостей з

усіх областей та регіонів рес-
публіки сюди, м'яно кажучи,
й не хотіли клімати, як це
зробили організатори походу.
І цьому задуму мали намір
перешкодити. Непереконаливі,
непослідовні аргументи —
починаючи з наче вкрай за-
грозової епізоотичної ситуа-
ції і закінчуючи апелюван-
ням до керівників республі-
ки «не допустити бандерів-
ського свавілля» — не дода-
ли честі господарям.

Де «націоналістична істе-
рія», а де відродження націо-
нальної свідомості — це тре-
ба дозволити людям осмис-
лювати й вирішувати самим.

Хоч однозначно тлумачити
негостинність господарів та-
кож не візьмемо. На початку
нинішнього й тогорічного
серпня тут, біля села Капу-
лівни, відбувалися дні коза-
цької слави, за сценарієм,
скажімо так, не погодженим
з місцевою владою. Це міс-
цевій владі не сподобалося.
Вже тоді виникло непорозу-
міння — протистояння, по-
значене суто партійними пе-
реконаваннями як перших, так
і других. Торік демонстрати-
чно

сили та рухи «необачно» пе-
редали кулі меду і багатьма
вчинками й нюансами тільки
зашкодили ідеям відроджен-
ня національної гідності на-
роду. Не весь їхній «мед»
сприймало місцеве населен-
ня, і не бачити, не розумі-
ти цього — танок помилка.

Задля справедливості тре-
ба сказати, що цього року
свято на Нікопольщині поча-
лося спонтанно — одні
гостям не раді й не прихову-
ють відрази, інші «гепають»
з гармати, демонстративно
набавляючи порох партійними
газетами. Одні сваряться, що
надумали співати-гарцюва-
ти, коли в полі роботи по-
зав'язку. Інші ладні і допо-
могти місцевим селянам, і на-
віть справити разом з ними
у вихідні обжинки, і т. д.

Історики стверджують, що
запорозькі козаки першими в
світі створили найдемократи-
чнішу на ті часи державу.
Тому чому не вистачає нам
глузду і терпіння демокра-
тично, цивілізовано жити на
своїй землі?

Микола
НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».
Дніпропетровська область.

Навколomистецькі новини

КОЗАЦЬКІ ГЕНИ НЕВМИРУЩІ

Ну, чому б, скажімо, Петру Вахуну, учаснику художньої само-
діяльності Рівненського лападу культури тенісний, не адга-
тися в ностром середньовічному лицаря чи мушкетера, чи ще чо-
гось. Сцена — вона і є сцена, тут усе можливе. Аж ні, вбрався
в козака і пісень козацьких співав. А, мовля, це його душа спі-
ває, і козацькі гени в ній радісно озиваються? Слівайте, Петре
Димитровичу, а ми слухатимемо. Бо і в нас тече та ж кров —
козацька.

Людмила КОРОЛЬ.
Фото Володимира РОМАЧИЧА.

ІНШІ

Бріліант-Кар-
ому вже ниніш-
торговельну ме-
близько 700 ти-
сискожучих на-
ном передбачено
ження вироб-
кого асортимен-
та, фруктової
ної продукції,
містах області
своих павільо-
на.

ГОРВАТ,
кореспондент
України».

ть увагу

ЧЕРУ — НА ВЕРТОЛЬОТІ

утистися до об-
риствів давно
омою авіаторам
не приваблюють
репелітові ліси,
одопиди півост-
не поназувати
шнього польо-
дудм вдалося

ніби випадково. Поблизу го-
ри Чатир-Даг спелеологи від-
крили унікальну печеру, яку
казали Мармуровою. Досить
суди дістатися — і милується
неповторним світом підземел-
ля. Але як дістатися? Ось і
запропонували свої послуги
авіатори. Побудували непода-
лік печери вертолітний май-

данчин, на нього й висаджу-
ють тепер туристів.

І це лише початок. На-
чальник відділу маркетингу
авіапідприємства, пристрас-
ний праезднавець Ігор Уханов
запропонував маршрут і до
середньовічного печерного
міста Чуфут-Кале. Щойно тут
також споруджено верто-
літний майданчик.

Володимир БІЛИЧ.
Сімферополь.

Телеграфним рядком з Хмельницького

ПЕРШИЙ КОНЦЕРТ

Днями у Коломиному
залі обласної філармонії
чехо-словацькими спе-
ціалістами змонтовано
орган, який виготовили
на заводі «Рігер Клосс».
Ця двадцятий концерт-
ний орган на Україні.
Перший концерт на
ньому дає соліст Рес-
публіканського будинку
органної і камерної му-
зики, заслужений артист
України В. Кошуба та
актриса обласної філар-
монії В. Мокрова.

ВИР У ЛІКУЮ- АПА...И

У Шепетівській район-
ній лікарні встановлено
два фізіотерапевтичні
апарати вітчизняного ви-
робництва «Нова-1» та
«Нова-2», які хвилями на-
теплової інтенсифікації
виліковують за 15-20
сеансів виразку шлунку
і дванадцятипалої кишки.
Перші хворі, яких ліку-
вали з допомогою цих
апаратів, почувалися
повністю здоровими.

ПІРАТИ- ЗАЛІЗНИЧНИКИ

Нещодавно Хмель-
ка тра-...тна пр-
атура закінчила розшу-
вання кримінальної спра-
ви про розкрадання ім-
портних товарів із ваго-
нів, що надходили в Со-
юз з-за кордону. На
лаву підсудних сіло від-
разу 22 залізничники, які
«промишляли» на стан-
ції Гречани. Подібне
кубю ажирито й у Горо-
доцькому районі — тут
«вжолупували» імпорт
20 чоловік. Злодіїв лов-
лять, та як стверджує
транспортна прокурату-
ра, їх більше не по-
ділях, в ло годинах. От-
же потрібні більш рішу-
чі заходи.

Ок...
ВАСИЛАШКО.

Коротко

РИЗИКНУВ —

І ПЕРЕМІГ У ВАШІНГТОНІ

Двадцятишестирічний сту-
дент з Києва Сергій Поярков
став переможцем міжнарод-
ного конкурсу на кращі ілю-
страції до науково-фантастич-
них творів. Його робота ді-
сталася в США найвищої оцін-
ки авторитетного журі, яке
вперше удостоїло радянсько-
го представника звання лау-
реата цього дуже престижно-
го серед непрофесіоналів лі-
тературно-художнього зма-
гання. Воно носить ім'я ши-
роковідомого у Сполучених
Штатах письменника Рона
Хаббарда, книги якого роз-
ходилися в країні багато-
мільйонними тиражами. Ці-
каво, що переможець дізнав-
ся про конкурс від одного з
своїх приятелів і вирішив
ризикнути...

Українформ.

В ДВІДАВШИ міську
санепідемстанцію, я
пересвідчилася, що в
більшості з нас санітарно гігі-
єнічна освіта розпочалася і
завершилася наукою відомо-
го Мийдодіра. Та і його по-
ради не так просто виконати,
бо в місті практично цілодо-
бово немає води. До голов-
ного лікаря Львівської мі-
ської санепідемстанції Р. По-
тицької я звернулася за роз'-
ясненням з приводу трагедії
на винзаводі, де раптово по-
мерло четверо чоловіків.
Один з них С. Добаш, ян за-
жди, спустився по драбині у
50-тонну цистерну з-під вина,
щоб помити її водою. Неспо-
дівано для напарників, які
залишалися нагорі, він зір-
вався з себе проти газу і зне-
притомнів. Поки начальник
цеху винилнаце пшадну до-
помогу, що четверо робітни-
ків полізли (без протигази!)
до цистерни й відразу впали
поряд із товаришем. П'ятого
згадався прив'язати мо-
гузкою і вчасно витягнути.
Нині він у лікарні. Чотирьох
поховали...

Міська санепідемстанція
кваліфікувала це як нещасний
випадок. Бо аналізи, зробле-
ні фахівцями, яких, до речі,
поклинали через кілька го-
дин після трагедії, не засвід-
чили наявності у цистерні от-
руйних вуглецьного та сір-
чистого газів.

Та й апаратура у нас
не японська, — розвела рука-
ми Раїса Віталівна.

Очевидно, лише судмед-
експертиза з'ясує справжні
причини смерті-невидимки.

Майже водночас із цією
бідою на іншому заводі —
«Електрообутприлад» —
сталася подія трагікомічна.
Спочатку акт громадянської
непопори виявили постійні
«жителі» підприємства —
пацюки, які донедавна почу-
валися рівноправними парт-
нерами робітників, гуляли,
де заманеться, навіть у кабін-
ет до директора зазирали на
виробничі наради. Одного дня
нахабам-гризунам було ого-
лошено нещадну війну, але
відповідні служби підприєм-

Реалії

Велика сверблячка у «маленькому Парижі»

ства забули прибрати трупи
з «поля бою» і паціони жор-
стоко помстилися за свою за-
гибель. Багатьох робітників
охопила сверблячка, на тілі
з'явилася висипка. Її причи-
ни: гамазовий кліщ. Комахи
переселилися з мертвих па-
цюків на людей, і тоді акт
громадянської непопори ви-
явили робітники, які застрай-
кували. Цього разу без по-
літичних дозвугів, бо ворог
кусав усіх підряд, незалеж-
но від ідейних переконань.

Навіщо, снажете ви, отан
докладно, переповідати усяку
гидоту? Адже загалом Львів
— нультурне, цивілізоване
місто, «маленький Париж» і
т. п. Справді, з цього епізо-
ду можна було б навіть по-
сміятися, якби він не був од-
ним із багатьох сумних на-
слідків енологічного лиха.
Велика біда розпочинається з
неуваги до малої. Та пони-
грим не гримне, ми не пере-
хрестимося. Бачу безпосе-
редній зв'язок між пацюка-
ми, нліщем і тією екологіч-
ною катастрофою, якої знову
зазнав багатостраждальний
Дністер.

Ну, а у Львові мало не
шодня можна ченати янихось
несподіванок. Незважаючи на
злагоджено, як запевнила ме-

Спорт

СМІЛИВИЙ ХЛОПЕЦЬ БІЛЛ ХЕМІЛЛ

На чудовому мототрену
міста Рівне відбувся півфі-
нал особистого залуку чемпіо-
нату світу з мотогоном на
гаревій доріжці. У змаганнях
взяли участь кращі спідве-
сти з багатьох країн світу
— Англії, Швеції, США,
Італії, Чехо-Словаччини,
СРСР...

Уже з перших заїздів по-
чалася гостра боротьба. Ви-
сочий клас демонструють то-
горічний чемпіон світу швед
Пер Йонсон, його земляня
Джиммі Нільсен, виграють
дистанцію чех Роман Мато-
ушек, угорець Золтан Ада-
рян.

Під захоплені вигуки ти-
сяч уболівальників виїжджає
на старт єдиний представник
Радянського Союзу Ріф Са-
їтгарєєв з Уфи. Але... про
це потім.

Кожен з 20 заїздів трмав
глядачів у напруженні. Важ-
ко передати всі перипетії бо-
ротьби — були «рекордні
швидкості» (двічі побито ре-
корд трекру), були нервові
зриви, за що суддя знімав
гонщиків із заїздів, були при-
крі невдачі й ефектні пере-
моги. У другій серії заїздів
бунавально вразив своїм мо-
лодечим запалом, блискучою

технікою, безстрашністю аме-
риканець Білл Хемілл. Гля-
дачі відразу ж його полюби-
ли — і вже як до завершен-
ня змагань за нього «непат-
ріотично» вболівали навіть
представники мліції. Білл,
до речі, і став переможцем
Рівненського фіналу, він же
й побив рекорд трекру. Друге
й третє місця посіли швед
Джам Нільсен і Пер Йон-
сон.

Ну, а що ж наш Ріф Са-
їтгарєєв? Доріжну він зали-
шив у повному розумінні
чистим — не набрав жодного
очка. Єдиний з усіх. Виступ
уфимця чимось нагадував
реалії нашого щоденного
життя-буття: то в його мото-
цикла двигун заглож, то
спортсмен зробив фальш-
старт, то зіткнувся із супер-
ником і відірвав в його мото-
цикла янусь залізяку, то,
врешті-решт, прийшов остан-
нім.

Того ж вечора «порадува-
ли» рівненських уболівальни-
ків і футболісти місцевого
«Вереса», котрі програли 0:2
команді «Карпат» з райцент-
ру Кам'янка Бузька Львів-
ської області.

Михайло СЕРГІЙЧУК.

не Раїс-
діо сані-
виконко-
важно
ними з

У по-
дустріал-
кими т-
відповід-
мисливо-
дям, он-
домості-
вода, і-
прострі-
підпрне-
вільна н-
побутов-
час від-
посила-
в бік м-
згідно
нонком-
сичних
приемс-
відходи-
Хто як
ниче с-
лад» в-
для рт-
середн-
По суті
заселе-
з'ясува-
ження
приемс-
чин бу-
часи. Е-
й не д-
форма-
вирай-
стрій,
зиходи-
ків мет-
ловтиш-
мови, а-
стоїть
зони д-
про бе-
тощо.
Емств і
саніції
примі-
укусів.
Втім
все-такі
Украї-
закон,
санітар-
нашого
мос?

«Л-
Льві-

Д-

Таж-
них ді-
Луган-
док «З-
педаго-
судити
нів з
Навча-
дітьми
ливого
но сте-
дуть н-
медес-
вально-
роблять
льній
витку
сконан-

¹ 4 серпня 1991 року. № 156

відбуваються у суспільстві. На сьогодні маємо як позитивні, так і негативні приклади вирішення конфліктних ситуацій.

Ускладнює цю ситуацію недосконалість чинного законодавства. В той же час ми намагаємося відпрацювати модель функціонування нашої Служби в межах існуючих законів, повністю вичерпавши можливості того чи іншого закону, навіть якщо він не дуже сприяє діяльності підприємств та орендарів Зрептого, приїде час, коли ці закони буде скасовано.

[illegible]

— Так, без конфліктів не обходиться. Але наш принцип такий — не протиставляти орендаря і орендодавця, зокрема, не завжди це вдається. Тут, можливо, відіграють певну роль службові амбіції денного, а, може, й нерозуміння значущості цих соціально-економічних змін, які

Вів розмову
Леонід БРОВЧЕНКО,
єнокомічний оглядач «Голосу України».

Чи ж кожному колективу
таке під силу? Поживемо, як

Достішлося про 37 комісійних магазинів. Та, схоже, ніяка ліквідація управлінських ноторій з'являтися й не вийде. У всьому разі, в одному з них, що відкрився бундівською ціною днями, випало на долю побачити і мене. Це не магазин ооченого. Ні, це подумайте, що городищу тут вирішили замінити промисловими товарами. Просто ініціативна звідуюча магазин на старій одеській Молдаванці Валентина Южакова нає дано цікаву, як би ото краще використати на півзупущений підвал під своє підприємство. А коли дізна-

Ще й магазини не називають торговельний комплекс. Колективу це, однак, аж ні як не завадило і тут, і там новий поринок. Очюч в півночному асортименті одярку з шов, свіжими, оскільки майбутній прями зв'язки з радіоспалами і в комівіну торговля промтоварами за провадник немало нового сво го. Магазины можна сказати повертає отх первинне призначення подібних торговельних точок: слугувати більш шости людям, а не тільки обранням. Тут, от-перше, у

Так ось довбити, магазин для всіх. Газдемо, це останній шанс. Бо на зміну діячіву контролюючої влади йде пильна хай поки що з багатьма проблемами й огріхами, торговля де басом правлять, під приємництво й конкуренція. А вони, відомо, тільки тоді вигадли, коли вражувати за півні більшістю людей. Вони, наперстї, істинні, а не фальшиві, супутники ринку

Георгій ВОРОТНЮК,
власник поресіондемент
«Голосу України»

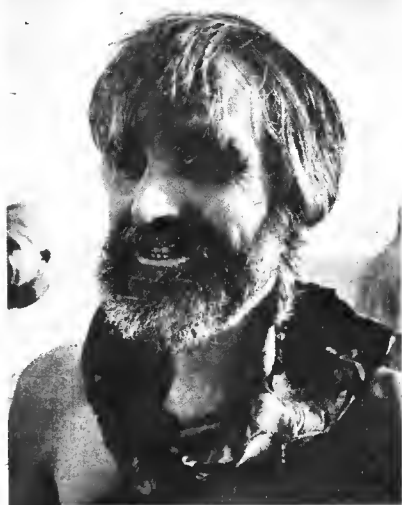
Одеса

**Фото Sergia
KORALIC**

Георгій ВОРОТНЮК,
власний нореспондент
«Голосу України»
(Деса)

МИ У РОЛІ ІОЛАНТИ

Земля людей

Рубрику веде
М. Ф. Козловський

[Закічення. Початок
на 1-й сторінці].

Я згадував цих людей, нолі учасників круїзу, а серед них понад 140 іноземців, слухали в Одеському оперному «Іоланту» Чайковського. Сліпа Іоланта відмовлялась прозріти, в прозрішш — розчарувалась, бо не таким уявляв світ. Там і ми — нам розкривають очі, в ми твердо: ранище не знали всього цього, і жили спокійно.

Але як жити спокійніше, нолі Костянтин Сиван навів такий фант. В 30-кілометровій зоні біля ЧАЕС досі мешкає понад 300 дітей шкільного віку. Американо-сінські спеціалісти, які щодня брали пробки дніпровської води, сказали, що

рівень радіаційної забрудненості води порівняно з минулими роками зріс.

Ось чому учасники круїзу мали за обов'язок для себе відвідати, в б сказав, героїчку моподь Запоріжжя та інших міст, що прикувала себе на розлеченому сонці до страшних труб індустриальних монстрів.

Чесно кажучи, вкось незручно було знову бачити хлопців та дівчат в національному українському вбранні, котрі зазавто витанцюували у лорту, зустрічаючи каш теплохід. Річ не лише в тім, що таній безкінечний карнавал призводить до деаальзації дорогих для кожного українця символів, що мимоволі виникає протест, а гіршоту викликає і наше козміна використання реальні знання, досвід гостей, котрі, до речі, привезли із собою чимало лівів для мешанців України та, природно, слатили за свою поїздку.

Час переосмислити наш підхід до танких заходів, як цей круїз, що кабирають усе масовішого характеру, і на очевидке прагнення Укрїнського Комітету захисту миру і зарубіжних партнерів надати цим зустрічам більш ділового характеру, відловист зустрічними діловими підходами.

Сергій ТОЙМА.

водного
можливе
ди стінен
мазут, (с
бензово
ВИТ наб
чого? А
котний
з вулиці
гніто то
передні
спужбов
чапники
вальчука

Та на
побачен
го села

ПРО-
НАЙ:
ГЛЯД
XXI
ОЛІТТ

[illegible]

створено са-
дні турбує:
кі кошти буде
ціні Програми
шні і різних»
життя, в тому
логічне, даде-
місильно не
створдженним
сумніву добрі
лідіції. Але
ється, щоб ре-
ули лише на

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».
Немирів
Вінницької області.

14 серпня 1991 року, № 156

НАКАЗ захищати Київ командуючий Південно-Західним фронтом М. Кирпо в грудні 1941 року. Ставлять туди з 17 на 18 вересня 1941 року. Призначити з оточення було вже неможливо. У наступні дні часу теж майже нічого не мали про евакуацію міста. Натомість, наша провідна група вийшла з міста ще 19 вересня, коли німці не були задоволені. Через це тисячі й тисячі людей не встигли втекти з міста. Лише 19 вересня було втекти з міста.

по Києву увійшли війська, які
артаїли в бокх за німю по-
перше і змарили на них криві.
Перша і з перших днів по-
чалися погрома і злопочини
проти мирного населення. По-
мерещилися на «Християнство» став-
ся страшний силл вибуху, з
якого почалася пожежа. І в
той же день на містах було
на звичайна газета українсь-
кою мовою, в якій було ска-
зано, що євреї, комуністи і
комамуни будуть знищені!
Так само, як і партизани. За
ночного вигаданого комуниста
або партизана газета обила
200 карбованців. А вже на
другий і третій день хаялі-
нування окупувачів по Дніпру
дизнали групи замислює-
того. Тобто ганочити проти св-
рецького населення в Києві
почався з перших днів оку-
пації. Підписують замислює-
представники інших національ-
ностей.

Фашисти та УГ прислуляти,
за числа місцевого населен-
ня при ахоті до яру органі-
зували справжню кандікарню,
поставили стовпи. Натомш,
чекав біди застави, які вини-
сли організувати в київській

Віктор КОРОТКО

БРАТ
ВІН

ці, не бачачи цих стовпів. Від-
носно відділяти групи по-

28 вересня на Талійському базарі був замучений. Він був на той час молодим чоловіком, в якій був інженером, педагогом, лікарем. Братом відомого планіста, професора Київської політехніки, члена Центрального Комітету. Київлянина вулиці. Розстріляний відомого в Києві юриста Шаперника разом із дружиною. На Лук'янівському полігоні молодого літератора М. Чудовського із дружиною. Розстріляний разом із сьомою професор Київської консерваторії. Чоловіка, який разом із своїми близькими професор бактеріології М. Вєйшия, Г. Євєнов — перекладача, історика, літературознавця відомі представники інтелігенції. А потім на стінах будинків, на стовпах, парканках було вивішено стіни. На їхні документи показує зверине обличчя вшамуку. У нашій літературі не дається з першого погляду, що це за люди. Це жиди в місті Києва і околицях. Зібратися в пошевелю до 29 вересня 1941 року до години 8 ранку при вул. Давидівській. До Корніївського (околиця кладовища).

30—50 чоловік і вели «реєстравати», насправді ж «відправляти» на смерть. Це було потім — розповідь свідки. Одна з них О. Киниш: «В одну із груп потрапили мої двоє дочок, чотирьох с поволоний таті. Коли мене в числі других завели в овраг, то остаточно вирішили, що це мої дочки. При грунних дітей і маленьких і отбрасували в сторону, як ком двов, где их расстреливали из автоматов и пулеметов. Я была в середине группы и была уже сумерки, я не ожидала, когда начнут расстреливать. Я ждала, ждала, ждала, и была ребенка. В это время я услышала трескотню пулеметов, и люди падали мертвыми на меня, обливаясь кровью. Я была в ужасе, когда пролежала два часа, пока меня затащили... и когда уже совсем стемнело, я острожно вышла из припавших, и в этот момент в траншею стала пробираться куда-либо в укрытия с целью спасения. Я в трудном добралась до поселка, и в это время уже наступил сумрак, слышалась четвертая ступка».

Вст повинні забарити з собою документи, гроші, шпатель. Хто не захоче посприяти цьому розпорядку, по, буде розстріляно. Хто наїме жидівське мешкання або не мешкає, буде розстріляно. (Мовою оригіналу озвучено — В. К.). Такі ж оголошення були надані кожному військовому та літньому змови-

Інший свідок актриси Д. Проїмчева, яка теж була вартувати, розповіла, що вночі «по гонимих» роздавали їм люди, яких істерики сміялись, видимо, сходині з ума ставились за несколько миттєвостей. Вони кричали, що не виходили з матерій і бросали вгору через яку-то незначану ступінь. Всех голубили, і всі впадали по черзі в кому. Довела Ї. вєдн і за яку-то

На ранок 29 вересня десяти тисяч людей заповнили вулиці Києва на мітингі проти війни. Зокрема, виступили прокурор, що їх чекав. Окупанти заздалегідь підготувалися до цього: штурмом взяли мітинг. Києва генерал-майор Богдран одержав з Берліна шифровку з призовом до війни. Він відповів, що йому потрібна половина команди датурі: «Виконайте». Далі йшли деталі: «Штурмувати мітинг, вбити всіх об'єктивних, без коти і хто; погнати всіх з відпочинку, перебити всіх, хто не вийде».

Щодо військовополонених. Поряд з ярем буд протитанковий рив, у якому розстрілювалися всі зазначені А. Кузнецов, тисяч 25—30 польків, командирів Червоної Армії. В ньому розстрілювано багатьох військовополонених з комуністичними намірами.

підказали інше місце — Баби Яри.

Нескінченні натовпи йшли киянськими вулицями в бік Лук'янівського кладовища. На тротуарах стояли німецькі патрулі. Цей скорботний від продовжував до глибокої ночі. За Лув'євською вулицею починається вулиця Мельникова — а далі дорога, голі пагорби, дріб з дуже крутими схилами — Баби Яри. Слід сказати, що його страшною історію започаткована до війни, коли там проводилися розстріли невинних жертв сталінізму.

Фашисти та їх прислужники з числа місцевого населення при вході до яру організували справжню канцелярію, поставили столи. Натопи, щочекан біля застави, яку німці організували в кінці вулиці.

Віктор КОРОЛ

**БАЄ
ВІДС**

на, не чини чини цього. Видна людина відділяла групи по 30-50 чоловік і вели «ре-
сервувати», насправді ж від-
ірали додому. Потім розпо-
діляли скарби. Одна з жінок,
О. Кишин: «В одну із груп
поторопилися йді расстрелу
під час війни. Там було
п'ятнадцять с половинної ді-
ти. Коли мене в числі других
навели в овраг, то остаточно
розібрали, що жодної дитини
там не було. Дітей і малюш-
кей і отбрасували в сторону,
як надров, где их расстре-
ливали из автоматов и пуле-
ми. Я была в середине группы и
были уже сумерки, я не ожи-
дала, когда начнут расстрел
успала на землю, и когда я
встала, то увидела, что в овра-
ге услышала трескотню пу-
леметов, и люди падали мерт-
выми на землю, обливаясь
кровью. Я была в овраге, ко-
гда пролежала два часа, по-
ки не услышала, что посто-
явшим стемнело, я осторожно
поприподняла, взглянула
наверх, увидела, что там по-
двинулись трупы, и я при-
отирала кувалдой в укрит-
ти с целью спасения. Я и
другим добралась до постов.
В овраге было много трупов,
сжигавшихся, четыре суток

[illegible]

Щодо айськовополонених
Поряд з яром був протитан-
ковий рив, у якому розстрі-
ляно, як зазначає А. Кузнє-
цов, тисяч 25—30 тільки
командирів Червоної Армії.
В ньому розстріляно багатьох
військовополонених з кошта-

бору на вулиці Керосиний. Сидячи горючили: «Більше кількість пленных умирає от голода. В лагере на Неросиний дошло до того, что пленные ждали, пока застынет суп, а затем идя в туалет, ели суп, который застыл в туалете». І партиї поповнені з цього табору і розстріляні в Бабиному Яру. Він поглинав свої жертви 1,03 тисячі підпід. Перші чотири дні фашисти та їх прислужники змушували всіх євреїв їсти з 1800 до 1900 год. Це були люди різних національностей: мирні жителі, підпільники, військовополонені, партизани та інші — усього, як відзначав О. Шнаєр, «до 50 тисяч євреїв». Баби́н Яр, за неповним даним, став могилою понад 220 тисяч чоловік. Взагалі так

ИН Я МЕ I

масове винищення людей стос до жовтня, як наслідок злирства фашистів, так і бо- жиху. Чи не найбільш справі він допомагав запровадити свого роду, поліцаї, — при- служники всіх мастей як міс- цевого походження, так і з інших областей України. Од- ним із найпомітніших серед них був професор Історії Ки- ївського університету, в ро- ки окупації Києва Іван Бу- гомистр з Олександрії. Він утік з окупованістю і до недавніх пір писав на Заході Історич- ні твори і навіть потрапив, за оцінками деяких наших спеціалістів, до числа вищих істориків України. Точ- них же даних, скільки мир-

ного населення, перетворили в «зонах безпеки» для українських антифашистів у Києві та області, немале, оскільки основи злочинчужимі акти, а документи, що свідчать про це, були знищені. До цього слід додати, що мирне населення в Києві зникло внаслідок «Платформі» та «Генеральної» так званих «Київської правди» ще в 1944 році писало, що тільки в Києві внаслідок конціторії було знищено сто тисяч людей, а не 30 тисяч, як це писалося в раді дослідженні. Це було зроблено з метою збільшення обсягів України та інших окупованих територій, для яких Сиренський конціторії в Києві були створені, де воїни перебували кілька днів, а потім змушувалися йти до самому конціторії, або в Бабі Яр, або в Березилі. Знищувалися мирні жителі і на території Байкової плавонді.

Нерозривною з трагедією
Бабиного Яру є трагедія хворих
Кирилівської психіатрич-
ної лікарні (імені Павлова).
Першими там були знищені
300 хворих євреїв. Свідок
цього злочину С. Матвеев
розповідає, що після зайня-

тя Києва до лікарні прибули респіратори і мали бесіду з директором П. Черняк, який тут же дав вказівку про перевернення всіх хворих зрештою в одне приміщення, яке знаходилося в лінійній будівлі, де були військові ополченці, які виконали велику яму. Ще на наступний день прийшов загін СС. Від приміщення до ями щільним ланцюгом стали респіратори і палями гнали хворих з приміщення. Там були солдати, а також офіцери з автоматами і стріляли в хворих. Тіх, хто був слабкий, зшивалися в яму живими. Хворих, які не могли підвестися з ліжка, заставляли нависати на сидіння, а потім виводили на склад і кинули в неї живими. Всього а цей день було розстріляно понад 300 євреїв. Через два

Р: НЕВІД

лікарню «днугоубка», в яку поміщали хворих. Одностано-
туди залукалися 60-100 чо-
ловік. Таким чином за два
дні було знищено біля 1000
чоловік, серед яких частина
поражених червоною лихоман-
кою, які перебували на лікуванні
в госпіталі при лікарні.

Згадаймо також трагедію
військового лікарів. Багато
яких тепе знайшли там свої
жінки. Адаже знаєдинок ото-
чених нашою Південно-За-
хідного фронту в полон по-
трапило 68,5 тисяч дівчине-

них солдатів і офіцерів. Протрагедію свідчить такий архівний документ: «23, 24 і 25 вересня 1941 року — це картина кривавого знищення людей і бойової техніки а се. Іл Борщах, куди були вивезені залишки наших армій». Далі йде перелік вбитих, яких не давали можливість провратися нашим людям до Харкова, а якщо хто й проривався, то ворог його вже чекав на тому боці і знищував або брав у полон...». Це свідчення очевидця — учасника одного з батальйонів народного ополчення О. Захарченко. Далі йде розповідь про те, як було організовано загін чоловіків у 200, які хотів провратися. Це було ввечері.

[illegible]

бидся рядовими. Так само й «комісари». Крім Дарницького коінцтабору військовополонених аналогічний коінцтабір був на вулиці Керосинній у Києві. Чимало військовополонених було і в Сярцькому

концтаборі. Багато тисяч їх було розстріляно в Бабиному Яру, де були знищені також тисячі залягнучих, робітників заводів «Більшовик», «Трансгигал», «Ленкузня».

10 січня 1942 року біля Сніного базару гнали на розстріл у Бабин Яр 100 морганів. Було морно 37 градусів. Вони йшли по снігу босі, в самих трусах, руки у них були закруті заду в кайдани і не тіла були кров'яні підтяжками. Підчуи воли співали «Раксинуюсь море широкое».

Останній акт трагедії Бабиного Яру почався з набліженням Червоної Армії до Києва. Керівниками робіт по знищенню Бабиного Яру були офіцер СС Топайде, співробітники жандармерії І. Мериель, і командир взводу СС Резер. Свідки: Л. Островський, С. Берлянд, В. Давидов, Я. Стецюк, І. Бродський, яким вдалося

у, у цій розлогій тиші, нас
ще від життя — тіні минулого
і чеснот...

Джордж БУШ

уникати розстріли в Бабині
поку на Юру 29 вересня 1949
року свідчили: «Як військово-
виконавці ми перебували в
Сирецькому концтаборі, на
околиці Німець, 18 серпня нас
у кількості 100 чоловік напра-
вили в Бабині. Юра Там нас
закували в кайдани і зму-
ляв відкопувати і спалювати
трупи радянських громадян,
знищених німцями. Німці
привезли сюди з кладовища
гранітні півм'ятинки, залізі
огорожі. З півм'ятинки ми ро-
били мадданчиків, на які кла-

[illegible]

У цьому язяку слід називати головних винуватців страшного злочину: гауляйтер України Е. Нок, головний командувачий групою «Вранда» П'явас, фельдмаршал Манштейн, генерал алаут Кітлінгер, генерал-майор С. Югер, генерал-комісар генеральної області Магуні, керівник СС і поліції оберштурмбанфюрер Ерліхтер, командант Явсера генерал-лейтенант Яков, командант генерал-майор фон Ремер, начальник Сирського концтабору фон Радомський.

Трагедія Вабінного Яру — це трагедія людської людства. Треба ще і це раз нагадувати відоме й невідоме про Бабин Яр. Врешті-решт треба говорити повну правду про вбивство.

Віктор КОРОЛЬ

масове винищення людей стос до жовтня, як наслідок злирства фашистів, так і бо- жиху. Чи не найбільш справі він допомагав запровадити свого роду, поліція, — при- служники всіх мастей як міс- цевого походження, так і з інших областей України. Од- ним із найпомітніших серед них був професор Історії Ки- ївського університету, в ро- ки окупації Києва Іван Бу- гомистів. С. Оглоблин: «Він утік з окупантами і до недавніх пір писав на Заході Історич- ні твори і навіть потрапив, за оцінками деяких наших спеціалістів, до числа вищих істориків України. Точ- них же даних, скільки мир-

ного населення, перетворили в «зонах безпеки» для українських антифашистів в Києві та області, немале, осмислене, аргументоване зусилля антифашистів, а документ, який свідчить про це, не знайшли. До цього слід додати, що мирне населення в Києві зникло внаслідок не тільки бомбардувань, але й так званої «Київської правди» ще в 1944 році писало, що тільки в Києві внаслідок концтаборів було знищено понад тисячі людей, а не 30 тисяч, як це писалося в раді дослідженні. Це був не тільки Київ, а й інші міста західних областей України та інших окупованих територій, для яких Сиренський концтабір був «зонами безпеки», де воєни перебували кілька днів, а потім зникали разом з селом концтаборів, або в Баб'яку, або в Баб'яку. Зникали мирні жителі і на території Байкового наводниці.

Нерозривною з трагедією
Бабиного Яру є трагедія хворих
Кирилівської психіатрич-
ної лікарні (імені Павлова).
Першими там були знищені
300 хворих євреїв. Свідок
цього злочину С. Матвеев
розповідає, що після зайня-

лікарню «днугоубка», в яку поміщали хворих. Одностано-
туди залукалися 60-100 чо-
ловік. Таким чином за два
дні було знищено біля 1000
чоловік, серед яких частина
поражених червоною лихоман-
кою, які перебували на лікуванні
в госпіталі при лікарні.

Згадаймо також трагедію
військового лікарів. Багато
яких тепе знайшли там свої
жінки. Адаже знаєдинок ото-
чених нашою Південно-За-
хідного фронту в полон по-
трапило 68,5 тисяч дівчине-

них солдатів і офіцерів. Протрагедію свідчить такий архівний документ: «23, 24 і 25 вересня 1941 року — це картина кривавого знищення людей і бойової техніки а се. Іл Борщах, куди були вивезені залишки наших армій». Далі йде перелік вбитих, яких не давали можливість провратися нашим людям до Харкова, а якщо хто й проривався, то ворог його вже чекав на тому боці і знищував або брав у полон...». Це свідчення очевидця — учасника одного з батальйонів народного ополчення О. Захарченко. Далі йде розповідь про те, як було організовано загін чоловіків у 200, які хотів провратися. Це було ввечері.

[illegible]

бидся рядовими. Так само й «комісари». Крім Дарницького коінцтабору військовополонених аналогічний коінцтабір був на вулиці Керосинній у Києві. Чимало військовополонених було і в Сярцькому

уникати розстріли в Бабині
поку на Юру 29 вересня 1949
року свідчили: «Як військово
виповненим ми перебували в
Сирецькому концтаборі, на
околиці Нівеза, 18 серпня нас
у кількості 100 чоловік напра
вили в Бабині. Юра Там нас
закували в кайдани і змуси
ли відкопувати і спалювати
трупи радянських громадян,
знищених німцями. Німці
привезли сюди з кладовища
гранітні півм'ятинки, залізі
огради. З півм'ятинки ми ро
били мадданчиків, на які кла

ля рейки, а на рейки уклада-
ли яє колоноски зв'язні ого-
рожі. На залізи огорожі на-
кладали шар дерев, а на дерев-
ний шар укладали залізну
позвину укладали шар дерев,
повинили з'являю. З такою
последовністю труни накла-
далися по кілька рядів і лі-
палася. В кожній такій
печі поміщалося до 2500—
3000 трунів. Німці виділяли
спеціальні команди людей,
які знімали з трун серце
кістки, обривки, виривали
додаткові зуби. Після того
як усі труни спалювалися,
закладалися нові печі і т. д.
Кістки трамбовали розбива-
ли на дрібні частини, помі-
щували в розсілинні по Яру
щоб не залишилися ніякі

— 15 годин на добу. Для приспороєння робіт німці застосовували екскаватор. За час з 18 серпня по день нашої втечі, — 29 аересня, було спалено приблизно 70 тисяч трупів. Тут же спалювалися і щойно завезені трупи чоловіків, жінок та дітей вбитих у газових автомашинах. Перевіряв усе Г. Гіндлер»

У цьому зв'язку слід нагадати головних винуватців страшного злочину: гауляйтер України Е. Кох, головний командуючий групою в'її «Південь» фельдмаршал фон Манштейн, генерал валдкітцінгер, генерал-майор СС Ютнер, генерал-комісар перальної області Магункеріков СС І поліції обер-группенфюрер Ерліхман, командант Києва генерал-майор Ебергард, якого змінив генерал-майор фон Реммер, начальник Сирецького концтабору фон Радомськї.

Трагедія Бабиного Яру — це трагедія всього людства. Треба ще і ще раз нагадувати відоме й невідоме про Бабин Яр. Врешті-решт треба говорити повну правду про війну

...Ви хочете, щоб початок вашого спільного життя став надзвичайною подією, яка б запам'яталась назавжди?

Але як уникнути банальної метушні великого міста: пошуків заатишного і в той же час недорогого банкетного залу, черг на замовлення транспорту тощо...

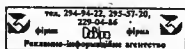
Не засмучуйтеся, якщо ви призначили весілля не раніше 15 вересня, молодіжний центр «Сплав» комбінату «Криворіжсталь» пропонує вам казкову весільну подорож на узбережжя Чорного моря.

До ваших послуг комфортабельний транспорт, який доставить вас разом з вашими гостями у пансіонат «Парус» Скотовського району; весільний стіл, зручні номери для відпочинку, музичко-програма з цікавими обрядами, фото- та відеослужби і навіть... влаский перукар. А головне — море: срібне, ласкаве, непохитне...

Запечення: *варість — подорож не перевищить того, що вимагатимуть подібні турботи у місті або селі, де ви живете.*

— Приймаються також заявки колективний відпочинку протягом тижня.

Замовлення приймаються за адресою: Україна, 324006, м. Кривий Ріг, проспект Металургів, 12, мол. центр «Сплав» комбінату «Криворіжсталь». Телефон для довідок: 23-48-89.

БРОКЕРСЬКА КОНТОРА «АГРОС»

пропонує послуги по здійсненню угод купівлі-продажу на біржах Союзу та за кордоном. Сфери розповсюдження цих послуг:

- харчопереробні заводи та обладнання;
- метали, будматеріали, ліс, папір;
- мінеральні добрива, імпортні засоби захисту рослин;
- інші товари та послуги за ваших умов.

Комісії, хто знайде товар для купівлі-продажу, одержить 0,2 відсотка відсоткової від суми операції.

Оплата після укладення угоди.

Наша адреса: 252023, м. Київ, вул. Шота Руставелі, 9.

Тел. 221-85-93.

Телеграм: «СЕР» 135131.

Факс: 224-85-93.

УВАГА!

Республіканське
акціонерне
товариство

«УКРАЇНСЬКА БІРЖА»

З 1 СЕРПНЯ 1991 РОКУ ПОЧИНАЄ НОВУ ПІДПИСКУ НА АКЦІЇ БІРЖІ НА ЗАГАЛЬНУ СУМУ 75 МЛН. КРБ.

ВАРІСТЬ 1 АКЦІЇ — 250 ТИСЯЧ КРБ.

ПРИДБАВШИ АКЦІЮ «УКРАЇНСЬКОЇ БІРЖІ», ВИ НЕ ТІЛЬКИ ВИГІДНО ПОМИСТЕ СВІЙ КАПІТАЛ, АЛЕ Я ОТРИМАЄТЕ МОЖЛИВІСТЬ БРАТИ БЕЗПОСЕРЕДНО УЧАСТЬ У РОБОТІ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА, ВІДКРИТИ ВЛАСНИ БРОКЕРСЬКУ КОНТОРУ, КОРИСТУВАТИСЬ РІЗНОМАНІТНИМИ ПІЛґАМИ АКЦІОНЕРА ТОВАРИСТВА.

СТРОК ПІДПИСКИ — ДО 1 ЛИСТОПАДА 1991 РОКУ.

Не упустіть свій шанс!

З питань придбання акцій звертайтеся щоденно (крім вихідних) з 10 до 12 години за адресою:

252601, м. Київ, вул. Прорізна, 15.

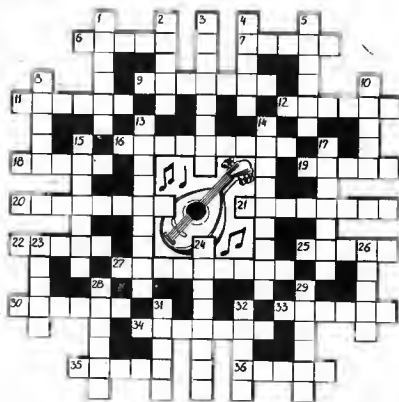
Довідка за телефонами: 229-60-95

факс (044) 229-52-84

КРОСВОРД «МУЗИКА»

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 6. Хорова залела України. 7. Персонаж опери Ференца Лелара «Циганське іохання». 9. Українська співачка, народна артистка України. 11. Персонаж опери Імре Кальмана «Фалала Монмартра». 12. Межа між частинками музичного твору. 16. Опера Ріхарда Вагнера. 18. Український співак, народний артист СРСР. 19. Дерев'яний духовий музичний інструмент. 20. Балет Сагена Станіслова. 21. Український композитор, автор аціонального циклу «Барашиня». 22. Персонаж опери Олександра Бородіна «Князь Ігор». 25. Стародавнє нотне письмо. 27. Український скрипаль, народний артист України. 30. Загальна назва струнних класичних інструментів. 33. Український народний обрядовий пісн. 34. Персонаж опери Модеста Мусоргського «Сорочинський ярмарок». 35. Вид релігійного славу. 36. Старовинний український музичний інструмент.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Український диригент, народний артист СРСР. 2. Популярний український вокально-інструментальний ансамбль. 3. Персонаж балету Алоїзії Мінкуса «Дон Кіхот». 4. Солістка Львівського оперного театру ім. Івана Франка. 5. Чеський композитор. 8. Персонаж балету Бориса Асаф'єва «Полум'я Париза». 10. Популярний сучасний український те-

атр-студія. 13. Опера Руджеро Леонавалло. 14. Український композитор. 15. Український естрадний співак. 17. Опера Ріхарда Штрауса. 23. Смичковий музичний інструмент XV—XVII ст. 24. Поступове посилення звучності. 26. Персонаж опери Михайла Вернінського «Наймичка». 28. Популярний радянський рок-ансамбль. 29. Знаменитий італійський співак. 31. Персонаж опери Жоржа Бізе «Шукачі перлів». 32. Українська композиторка.

ВІДПОВІДІ НА
КРОСВОРД
«ВЕСЕЛІ ОРБИТИ»,
НАДРУКОВАНІ
3 серпня ц. р.

1. Санія. 2. Крик. 3. Крот. 4. Еней. 5. Одес. 6. Коза. 7. Вазов. 8. Миша. 9. Олег. 10. Теша. 11. Румок. 12. Сона. 13. Обріа. 14. Агос. 15. Дебл. 16. Шука. 17. Асе. са. 18. Ліпа.

Внутрішня орбіта: Скова-рода.

Зовнішня орбіта: Яний Са-ва, така я слава.

